

Innhold

Forord	11
Kapittel 1 Introduksjon: Hva er karriereveiledning?	13
<i>Ingjerd Espolin Gaarder og Tonje Foosnæs Gravås</i>	
Hvorfor denne boken?	17
Hva er karriereveiledning?	19
Profesjonelle	21
individuelle	22
samtaler mellom en veileder og en veisøker	22
om karriererelaterte spørsmål	23
med den hensikt å bidra til å styrke	24
refleksjon, motivasjon og ferdigheter til å håndtere egen karriere	25
Presentasjon av artiklene	27
Referanser	31
DEL 1 GENERELLE PERSPEKTIVER PÅ KARRIEREVEILEDNING.	33
Kapittel 2 Trenger vi teorier i veiledning?	35
<i>Anders Lovén</i>	
Personlig veiledningsteori – en del av vår ryggsekk	35
Teorier som kart	36
Strømninger innen veiledning	37
Matching-tradisjonen – i går og i dag	37
Personsentrert tradisjon	38
Utviklingsorientert tradisjon – prosessveiledning	38
Den sosiologiske kritikken	39
Postmoderne strømninger	39
Teorier – et spill av samfunnet	40
Teorisammensmelting – et fåfengt håp?	41

Systemteori som rammeverk	42
Veilederen som bal ansekunstner	42
Veisøkerens advokat eller systemets forlengede arm.	43
Råd etterspørres, men ikke styring.	43
Grensedragnning mellom veiledning og terapi	44
Prosess eller brytningspunkt?	44
Men hvordan hjelper teoriene?	45
En moderne matching-teori	45
Super i praktisk bruk	46
Karriereteorier i samtalen	48
Teoriene som analyseinstrument	49
«Greit nok»-mennesket	49
Den rastløse planleggeren	50
Verktøy for forandring	51
«Positive Uncertainty» som verktøy	52
På tide å oppsummere	53
Referanser.	53
Kapittel 3 Karriereveiledning og etikk	56
<i>Tonje Foosnæs Gravås</i>	
Arbeid – noe eksistensielt	58
Hva er etikk?	58
Etiske utfordringer i karriereveiledning	59
Etisk kompetanse	64
Verdier, menneskesyn og rolleforståelse	65
Etisk kompetanse kommer ikke av seg selv.	69
Etiske retningslinjer	70
Profesjonell dømmekraft og skjønn.	73
Etikk – et felles ansvar	74
Referanser.	76
DEL 2 KARRIEREVEILEDNING PÅ ULIKE ARENAER	77
Kapittel 4 Pilot eller trommis, astronaut eller tannlege?	
Om å veilede unge på vei inn i karrieren	79
<i>Tord Reine</i>	
En asymmetrisk veiledningssituasjon	81
Karriereveiledning på studieforbereende	82
Målgruppen – ungdom i prosess	83
Obligatorisk eller frivillig veiledning?	84

Å møte drømmen og håndtere virkeligheten	85
«Betingelsesløs positiv oppmerksomhet»	85
Hva slags samtale er det egentlig vi har?	87
Trangen til å gi råd	88
Systemkunnskap som redskap i samtalen	89
Drømmer og virkelighet	91
Veiledergleder	92
Referanser	94
Kapittel 5 Å balansere det konkrete og det komplekse	95
<i>Ingjerd Espolin Gaarder</i>	
Idealer og virkelighet	96
Lære å fly	97
Målgruppe og rammer	98
Nyutdannet nybegynner	99
Rammene rundt veiledningen	100
Det konkrete og det komplekse	101
«Puzzles and problems»	101
Grep	103
Hva kan jeg bli?	104
Kompetansekartlegging	105
Hva vil jeg?	108
Hvor kan jeg jobbe med dette?	110
Kvikk fiks eller mer langsiktige strategier?	111
Planlagte tilfeldigheter	112
Utfordringer	113
Elev eller mester?	115
Referanser	117
Kapittel 6 Hyggelige samtaler eller nyttige prosesser?	118
<i>Kjersti Isachsen, Tone Vassbotn og Heidi Sønstebø</i>	
Vår plattform	119
Veiledningsfaget – forankret i et humanistisk menneskesyn	120
Karriererelevant kunnskap	121
Det som gir prosessen retning og fremdrift	123
Rammeverket CIP	123
Økt kunnskap – om deg selv og dine muligheter	125
Tankens kraft – venn eller fiende?	126
Karriereveiledning – raske løsninger eller en prosess?	127
Karriereveilederen – prosessleder og balansekunstner	128

Balansekunsten	128
Balansegangen mellom informasjon og refleksjon	129
Balansegangen mellom å ta autoritet og å være demokratisk . . .	130
Balansegangen mellom refleksjons- og handlingsfokus	131
Hvilken rolle tar du: eksperten, utspøreren eller prosesslederen?	132
Avslutning	133
Referanser.	134
Kapittel 7 Veilederen som endringsagent	135
<i>Karianne Nyheim Stray</i>	
Karrierebegrepet – angår det alle?	136
Arbeid med Bistand	137
Motiverende samtale	138
Karriereveiledningssamtalen – med mulighet for å teste	
valg i praksis	139
Når kropp og sinn sier stopp	140
Jeg vil, jeg vil, men kan jeg få det til?	145
Tidsaspektet	149
Utfordringer som er knyttet til rollen	151
Endringsagenter – ikke riddere i andres liv	152
Balansen mellom nærhet og distanse i relasjonen	154
Veilederens kompetansetrygghet	156
Veiledning mellom barken og veden	157
Dobbel lojalitet i et maktperspektiv	158
Portvokterfunksjon og samfunnsøkonomisk virkemiddel	159
Kanskje kan en drøm bli virkelig?	160
Referanser.	160
Kapittel 8 Å være veileder er noe du må ville	162
<i>Anne-Britt Markman</i>	
Mennesker i omstilling.	163
Virkemidlene	164
Å miste kontrollen over eget liv.	164
Konteksten må med	165
Kraften i karriereutvikling	166
Karriereveiledningen og fasene i selve veiledningen.	166
Verktøyene	167
«Crossover»	168
Ta regi, lytte og spørre	169
Betydningen av selve prosessen.	169

Om språk og spørsmål som verktøy	171
Å gi tilbake deres egne beskrivelser	174
Veilederen som sitt eget verktøy	175
Å se seg selv	176
Hvem er jeg, hva kan jeg og hva vil jeg?	177
Referanser	177
EPILOG	179
Kapittel 9 Karriereveiledning – et felt under profesjonalisering .	181
<i>Monika Nerland</i>	
Profesjonsorganisering av arbeid og kunnskap	182
Karriereveiledning: på vei mot profesjonsorganisering?	184
Spørsmål til den videre utviklingen av feltet	186
Referanser	188
Om forfatterne	189
Stikkordregister	192